

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра економічної теорії

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«МАКРОЕКОНОМІКА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»
Статус дисципліни – обов'язкова

Викладачі – Набатова Ольга Олександрівна,
к.е.н., доцентка кафедри економічної теорії;
Шевченко Людмила Степанівна,
д.е.н, завідувачка кафедри економічної теорії

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Макроекономіка» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 9 с.

Розробники:

Набатова Ольга Олександрівна – доцентка кафедри економічної теорії,
кандидатка економічних наук, доцента,
Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка.

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Макроекономіка
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.
Викладач	Набатова Ольга Олександрівна, к.е.н., доцентка кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого; Шевченко Людмила Степанівна, д.е.н., завідувачка кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 057 704 92 58
E-mail	o.nabatova@icloud.com , econom_theory@ukr.net
Консультації	Вівторок, середа, четвер – 13-00 – 14-00, Центральний корпус НЮУ, а. 224-225.
Онлайн консультації Facebook:	у Business Economics. Актуальна освіта в НЮУ імені Ярослава Мудрого: https://www.facebook.com/groups/701530796898235/ ; Consulting forever: https://www.facebook.com/groups/1429039653865820/ ; Economic Theory and Law: https://www.facebook.com/econtlaw.nlu/

Анотація навчальної дисципліни

Розкриваються принципи та моделі поведінки економічних суб'єктів на макrorівні в їх взаємозв'язку. Розглядається механізм функціонування та врівноваження агрегованих ринків: ринку праці, товарного та грошового ринків. Вивчається формування сукупного попиту та сукупної пропозиції у національній економіці. Досліджуються методи макроекономічного моделювання та їх використання в аналізі проблем стабілізації розвитку змішаної економічної системи та процесів економічної динаміки. Розглядається зміст основних складових державної економічної політики (фіскальної, монетарної, соціальної та зовнішньоекономічної), їх засоби та ефективність впливу на макроекономічні процеси.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системи економічних знань про закономірності функціонування економіки на національному рівні на основі сучасних макроекономічних теорій, основних умінь і навичок практичного застосування методів та інструментів макроекономічного аналізу для дослідження соціально-економічного розвитку країни й оцінювання ефективності економічної політики держави.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо основних категорій макроекономіки, її предмета та методології, ключових положень макроекономічних теорій, на які спирається сучасна макроекономічна наука та господарська практика;
- оволодіння методологією розрахунку основних макроекономічних показників та індикаторів;
- розвиток умінь із оцінювання впливу макроекономічних чинників на окремі агреговані ринки та національну економіку в цілому;
- опанування інструментарію макроекономічного аналізу та базових макроекономічних моделей (AD-AS, «витрати-випуск», «вилучення-ін'єкції», IS-LM);
- оволодіння методологією аналізу процесу формування сукупного попиту в

національній економіці та його коливань у моделях мультиплікатора;

- усвідомлення механізму впливу на макроекономічні процеси основних видів державної економічної політики (фіскальної, монетарної, соціальної та зовнішньоекономічної);
- формування здатності до оцінювання ефективності економічної політики держави;
- формування економічного мислення у студентів.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Економічна теорія», «Історія економіки та економічної думки», «Інституціональна економіка».

Кореквізити: «Економічна політика», «Фінансова система».

Постреквізити: «Національна економіка», «Банківська система», «Міжнародна економіка», «Маркетинг», «Оподаткування бізнесу», кейс-стаді «Прикладна економіка».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- зробити порівняльний аналіз ключових положень макроекономічних теорій провідних економічних шкіл;
- застосовувати знання загальних закономірностей функціонування макроекономічної системи для аналізу проблем динаміки та збалансованості національної економіки;
- обчислити на основі загальнодоступних статистичних даних показники інфляції, зайнятості, безробіття, базові показники системи національних рахунків та аналізувати їх динаміку;
- пояснити функціональні зв'язки та взаємозалежності між економічними процесами та явищами на рівні національної економіки;
- проаналізувати причини порушення та способи відновлення макроекономічної рівноваги за допомогою базових макроекономічних моделей (AD-AS, «витрати-випуск», «вилучення-ін'єкції», IS-LM);
- використовувати інструментарій макроекономічного моделювання при проведенні моніторингу, аналізу та здійсненні експертних оцінок економічних явищ і процесів на рівні національної економіки, зокрема, економіки України;
- систематизувати економічні функції держави та основні інструменти фіскального і монетарного регулювання;
- визначити ефективність економічної політики держави;
- проаналізувати вплив макросередовища на функціонування суб'єктів господарювання.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р.

для студентів денної форми навчання

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (презентацій, есе або рефератів)
1.	1. Вступ до макроекономіки.		
	2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.		
2.	3. Сукупний попит та		

	сукупна пропозиція. Рівновага на ринку товарів і послуг.		
	4. Національний ринок праці. Зайнятість та безробіття.		
3.	5.1. Грошова маса. Попит на гроші.	1. Вступ до макроекономіки. <i>Основна література:</i> 1-2; 4-5.	Немає нічого більш практичного за хорошу теорію.
4.	5.2. Банківська система та пропозиція грошей.	2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків. <i>Основна література:</i> 1-5; 7-8.	
5.	6. Інфляційний механізм.	3.1. Сукупний попит та сукупна пропозиція. <i>Основна література:</i> 1-5; 7-8.	Коронавірус: епідемія як економічний шок.
6.	7. Споживання та заощадження.	3.2. Модель «AD-AS» як базова модель макроекономічної рівноваги. <i>Основна література:</i> 1-5; 7-8.	
7.	8. Приватні інвестиції.	4. Національний ринок праці. Зайнятість та безробіття. <i>Основна література:</i> 1-2; 4-5.	1. Проблеми функціонування національного ринку праці: стагнація та трудова вичерпність. 2. Зайнятість в Індустрії 4.0: якими мають бути національні пріоритети?
8.	9. Сукупні витрати та ВВП.	5.1. Грошова маса. Попит на гроші. <i>Основна література:</i> 1-5; 7-8.	
9.	10. Циклічні коливання та економічне зростання.	5.2. Банківська система та пропозиція грошей. <i>Основна література:</i> 1-5; 7-8.	Стан та тенденції розвитку банківської системи України.
10.	11. Державне регулювання макроекономічних процесів.	Колоквіум	
11.	12.1. Фіскальна політика.	6. Інфляційний механізм. <i>Основна література:</i> 1-2; 4-5; 7-8.	

12.	12.2. Дефіцит бюджету та державний борг.	7. Споживання та заощадження. <i>Основна література:</i> 1-2; 4-5; 7-8.	1. Споживання та заощадження українських домогосподарств: структура, тенденції, вплив на національну економіку. 2. Причини інвестиційної кризи в Україні.
		8. Приватні інвестиції. <i>Основна література:</i> 1-2; 4-5; 7-8.	
13.	13.1. Монетарна політика.	9. Сукупні витрати та ВВП. <i>Основна література:</i> 1-2; 4-5; 7-8.	
		10. Циклічні коливання та економічне зростання <i>Основна література:</i> 1-5; 7-8.	Проблеми забезпечення економічного зростання в Україні.
14.	13.2. Модель IS–LM. Ефективна взаємодія фіскальної та монетарної політики.	Колоквіум	
		11. Державне регулювання макроекономічних процесів. <i>Основна література:</i> 1-8..	Між Кейнсом і Хайєком: чи варто державі втручатися в економіку?
15.	14. Макроекономічна політика у відкритій економіці	12.1. Фіскальна політика. <i>Основна література:</i> 1-2; 4-5; 7-8.	Напрями оптимізації рівня та структури оподаткування в Україні.
		12.2. Дефіцит бюджету та державний борг. <i>Основна література:</i> 1-2; 4-5; 7-8.	1. Роль кредитів МВФ в економіці України. 2. Державні облігації як інструмент боргової політики.
16.		13.1. Монетарна політика. <i>Основна література:</i> 1-2; 4-5; 7-8.	Як зменшити рівень процентної ставки в Україні?
		13.2. Модель IS–LM. Ефективна взаємодія фіскальної та монетарної політики. <i>Основна література:</i> 1-2; 4-5; 7-8.	1. Вплив режиму інфляційного таргетування на перспективи економічного зростання в Україні. 2. Причини обмеження можливостей фіскальної політики в Україні.
17.		14. Макроекономічна політика у відкритій економіці <i>Основна література:</i> 1-2; 4-5; 7-8.	Необхідність посилення економічної ролі держави в умовах глобалізації.

	Колоквіум	
--	------------------	--

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних, матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- робота над кейсами з макроекономічних проблем функціонування економіки та економічної політики держави;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів, підготовка презентацій;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквіумів та іспиту.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у: Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Макроекономіка» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» / уклад. О. О. Набатова. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020.

Підготовка курсової роботи

З даної навчальної дисципліни студенти виконують курсову роботу. Тематику курсових робіт та методичні рекомендації до підготовки наведено у:

Методичні рекомендації до написання курсової роботи з навчальної дисципліни «Макроекономіка» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. (розміщено в АСУ).

Інформаційне забезпечення курсу

Основна література

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн./ С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін.; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. Львів: Апріорі, 2017. Кн.1: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка . 567с.
2. Гронтовська Г. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 672 с.
3. Економічна теорія: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.
4. Макроекономіка: базовий курс: навч. посіб. / І. Й. Малий, І. Ф. Радіонова, Т. Ф. Куценко, Н. В. Федірко та ін. Київ: КНЕУ, 2016. 246 с.
5. Макроекономіка: навч. посіб. / М. Л. Данилович-Кропивницька, П. І. Стецюк, І. О. Тивончук. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2017. 291 с.
6. Національна економіка: навч. посіб. / кол. авт.: Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. за заг. ред. Л.С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України», 2011. 182 с.
7. Солонінко К. С. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 200 с.
8. Тюхтенко Н. А., Синякова К. М. Макроекономіка: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 352 с.

Додаткова література

Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Атіка, 2009.

368 с.

Башнянин Г. І., Носов О. Ю., Труш І. Є. Державне регулювання макроекономічних процесів на основі грошово-кредитного механізму. Львів: Ліга-Прес, 2015. 222 с.

Дорнбуш Р., Фішер С. Макроекономіка. Київ: Основи, 1996. 809 с.

Корабліні С. О. Макроекономічна динаміка України: пастка сировинних ринків: монографія. Київ: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2017. 307 с.

Макконнелл К. Р., Брю С. Л. Макроекономіка. Пер. з англ. Львів: Просвіта, 1997. 672 с.

Манків Г. Макроекономіка: підруч. для ВНЗ. Пер. з англ. Київ: Основи, 2000. 588 с.

Моделі ідентифікації макроекономічних дисбалансів в Україні: моногр. / за ред. М. І. Скрипченко. Київ: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2015. 543 с.

Набатова О. О. Від гіпотези ефективних ринків до теорії поведінкових фінансів. *Економічна теорія та право*. 2018. № 3 (34). С. 36-48.

Набатова О. О. Теоретичні підходи до аналізу економічної поведінки в умовах макроекономічних та інституціональних змін. *Економічна теорія та право*. 2015. № 2. С. 74-85.

Самюельсон П. А., Нордгауз В. Д. Макроекономіка. Пер. з англ. Київ: «Основи», 1995. 544 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь у обговоренні теоретичних питань, розв'язанні задач та графічних вправ, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на проблеми макроекономіки та долучатися до дискусій, аналізу та розроблення кейсів та інших активних форм навчання. Пропущені практичні заняття необхідно відпрацювати.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Для аудиторних занять необхідно мати телефон, планшет або ноутбук з доступом до мережі Інтернет для перегляду презентацій, виконання розрахунків та практичних завдань, тестування за допомогою сервісу Google Classroom. У разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Макроекономіка» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 5 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться три колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного

колоквіуму становить 5 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *іспит*, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Питання для підготовки до іспиту розміщено в АСУ та в «Планах практичних занять і завданнях для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Макроекономіка».

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль						Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми					
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2	Колоквіум № 3			
max 5	max 5	max 5	max 5	max 5	max 5	max 10	max 60	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34